

О судбини ћирилице у новом уставу

Обрадован одредбом о ћирилици у Предлогу устава Србије написао сам један чланчић у „Политици“ у којем сам поздравио решење по којем је ћирилица одређена као писмо у службеној и јавној употреби у Србији. После силних лутања и расправа, у приликама кад су почела да се буде српска народна свест и брига за очување сопствене народне особености уз помоћ своје државе, која се најзад поново окреће свом народу, као и уз низ предлога о заштити ћирилице у уставној дискусији – заиста се није могло ни очекивати неко друкчије решење у коначном тексту устава.

На жалост, та је нада изневерена. Поново се вратила просто несхватљива тврдоглавост да се ћирилице не призна право да буде и обавезно писмо у јавној употреби. Човеку заиста стаје памет. Не видим који су разлози који су превагнули да се већ унета одредба у предвиђени устав о њеној јавној употреби измени. То није могло бити учињено на основу резултата уставне расправе у јавности. Такође је несхватљиво да Уставна комисија једно напише у Нацрту, а после одустане без неког видног разлога.

Али тако је како је – интелигенција је још једном занемарила народ, његову историју, његову самобитност. Најжалосније је што су најмарљивији у томе били управо српски лингвисти. Нису се угледали на Вука, коме није сметало да усред Беча штампа своје књиге ћирилицом. И, занимљиво, ћирилица није спречила да се српске народне умотворине пробију до свести највећих духова свога доба и да буду високо оцењене.

Ово треба нарочито истаћи онима који се плаше да њихове ћириличке књиге неће бити толико читане као кад би биле штампане латиницом. Заборављају да је у питању кавалитет дела, а не писмо. Читају се и арапске, и кинеске, и јапанске књиге, и низ других. Треба се такође питати зашто се стављати на страну Срба у Хрватској који се боре за свој народни опстанак, па и за ћирилицу. Зашто не поздравити напоре Хрватске да онемогуће ћирилицу? И зашто прихватити само латиницу? Прихватимо одмах и хрватску варијанту језика! Јер је сасвим целогично, држећи се начела равноправности писама и у ту сврху остављајући ћирилицу у стварној апсолутној неравноправности (пошто ће, продужи ли се овако,

ускоро сасвим ишчезнути, а скоро да је стварно и ишчезла), не прихватити и хрватску варијанту језика, која је све привлачнија због свог „понародњавања“ стварањем све нових и нових кованица какве су, нпр., уљудба, укрудба и море сличних.

Човек се пита зашто обнављамо манастире, зашто враћамо Светог Саву у школе. Ваљда нећемо да сад и његове списке прештампавимо латиницом!? И зашто би деца у првих не колико разреда учила ћирилицу да би је после потпуно запоставила? Кренимо одмах у културни свет, на Запад, у Европу, јер су наши „латиничари“ толико наивни да мисле да је сметња читању њихових дела и уопште дела на српском језику је дина ситна сметња коју треба уклопити – латиница! Иначе би Европа навалила да учи српски језик да би читала српска дела. Једино смета „сирота“ ћирилица, а језик – то је ситница! Како ти људи мисле да ће моћи ући у Европу само ако оставимо ћирилицу? Та шака јада од двадесе так слова једина нам пречи улазак у Европу! Вуку није сметала ћирилица да заиста уђе у Европу. Ни Грцима сада.

Радомир. Д. ЛУКИЋ